

Tóc người có câu: "Chín người mồm ý", sao cho vừa lòng người.

Nhà họ Mã ngày trước chuyên nghề nuôi dúi người và bán người. Có một dúi o gia đình ông suy sụp vì con ông bị bệnh nặng, đã vết hất tỉn trong nhà mà con ông vẫn không khỏi. Ông bán hất số người nuôi để thang thuốc cho con. Con ông sống được. Từ đó ông bắt đầu dành dụm, tỉn tỉn để mua một số tỉn. Ngày nọ Mã ông nghe họ Hoàng Lâm có bán một giàng người quý, ông đến nếm đó xem từng người a thốt k, biết đó là giàng người a hay, thuốc lo họ Hoàng Phiêu, mặc dù nó có phần hơi gầy. Mã ông thích quá, nên chịu mua với giá đắt. Ông về nhà bàn với con:

- Phải thân xem biết nó rất quý, dù hơi gầy, thuốc giàng họ Hoàng Tuy và Phiêu của người họ Hoàng. Nhà ta gây được giàng này sẽ làm giàu không mấy hi. Ngọt vì xa ngọt ngày được, qua đèo trường có cốp, nên cha con ta cùng đi. Hai cha con họ Mã thì người a và ngã giá xong, trả yên cốp, cha con đến lên người a ra về, lòng thấy hoan h.

Họ đi qua một xóm nhà, Mã ông khiêm tốn cho người a đi trước kiêu, dân làng đón ông với nói:

- Mã lão! Ông là người nuôi người a, sao không biết thàng người a? Con người a gầy thế kia, còn cha con ông cốp ăn bữa ngày không hất, nào cần hai người đè trên mình nó?

Ông Mã nói với con mình:

- Họ nói phải dúi con ! Vội cha nhúng cho con cốp. Cha cảm cốp cho.

Thì là một mình Mã công tử người người a, ông Mã đi bộ theo. Họ yên tâm đi xóm nhà khác, bây giờ trời đã khá trưa, nhúng người người a mát trên được thấy cốp nh cha con họ Mã nh vội, họ kéo ra đón đưa người a, xin với người con:

- Ai dúi công tử với cách hiểu dúi o nh thế? Con thì người người a kênh kiêu, để cha chịu bộ theo để mồi! Qua cánh được kia có hóc hiểu họ Hoàng Môn, chắc họ đánh công tử trào máu ra mồi!

Mã công tử lật đật nhẩy xuống người a, chụp tay thả với cha:

- Họ nói phải dúi cha ! Nãy giờ con cũng khê r, cha hãy cốp nó cho để mồi. Người cha lên người a đi, ngang qua "Hoàng Môn hóc hiểu", một số hóc trò đó biết một ông già, chúng chúng với đón ông nói:

- Mã lão bá! Lão bá lâu nay mnh gì ch? Nghe nói nh lang lâu nay bệnh thp t nh t sinh, nay m với vừa h bình ph c lão bá để nh lang nh c nhồi cho đành. Mã lão nhẩy xuống người a nhìn con rồi thì thm:

- K ra họ nói cũng phải. K không còn bao xa, ta dúi người a đi vội. Hai cha con xuống người a dúi t b, h i lâu đến xóm khác, có ai đó nhìn người a rồi ch i:

- Đúng là cha con một lão vô h c. Đây là giàng họ Hoàng Tuy và Phiêu, một lo thiên lý mã, mua với để cốp hóc làm giàng, nào phải mua với để th, sao có người a lại không cốp?

Cha con h Mã thi u đi u mu n khóc. Lão nói v i con:

- C ã i ng a cũng b ch i, mà không c ã i cũng b ch i! Ta ch u h t n i! Thôi th quách cho xong! Hai ng ã i d t đi m t đo n cho khu t m t m i ng ã i, r i tháo c ã ng, c i yên, đánh m t roi, ng a dong tu t vào r ng m t d ng. V ã n nhà, bà c nghe đón đ u ngỗ. Ông c thu t l i m i chuy n. Bà c nghe qua đ m vào đ u bình b ch, v a khóc v a nói:

- Ngu sao là ngu! Có bao nhiêu vết đi mua ng a, r i th ng a đi! X a nay mi ng l i i th gian. Vì c mình mình c làm, chỉ u ý, nghe l i h làm gì? R i đây l y gì mà sinh s ng, l y gì mà c ã i v cho con? Ngu ã i la ngu!...

L I BÀN:

Qu là, không " sao cho v a lòng ng ã i"! Ông già h Mã hi n h u đ n m c thi u t tin. Nh ng ng ã i ngoài nhìn vào làm sao hi u đ c tình tr ng c a h Mã và con ng a kia nh th nào?

Ý ki n nào h nói cũng ph i, nh ng tr c nh t h Mã ph i bi t đánh giá đ c cái vi c c a mình. T c ng có câu: "Chín ng ã i m ã i ý", thì ý th m ã i là ý mình v y. Mua ng a là quy t tâm, mà gi đ c "quy t tâm" (ch con ng a) là thi u quy t đ nh. Thi u m t trong hai cái đ u h ng.